Maltese Literature Group Inc.
Grupp Letteratura Maltija Ink.

Incorporation No. A8686H

Kull korrispondenza għandha tintbagħat lis-Segretarju f'dan l-indirizz:

MLG, 477 Royal Parade, Parkville, Victoria 3052

FOLJU T'AĦBARIJIET
Numru 190 :: MARZU 2012

Editur: Paul Vella

IL-LAQGĦA TAL-MEMBRI LI TMISS

Minħabba l-Festa tad-Duluri il-laqgħa li tmiss se tkun ir-raba' **Ġimgħa** tax-xahar, jiġifieri nhar il-**Ġimgħa, 23 ta' Marzu, 2012** fiċ-Ċentru Malti ta' Parkville, fis-7.30 pm. Il-membri kollha mistiedna li jġibu xi xogħol biex jinqara f'din il-lejla. Jekk jogħġobkom ippruvaw li tkunu hemm fil-ħin. Nixtiequ naraw aktar membri jattendu għal dawn il-laqgħat, għalhekk ħajru lill-membri tal-familja u lil ħbiebkom biex jiġu u jsiru membri.

MIŻATA TA' SĦUBIJA

Il-miżata ta' sħubija issa qed titħallas fl-1 ta' Jannar ta' kull sena minn kulħadd. Dan ifisser li l-miżata issa titħallas minn Jannar sa Diċembru. Il-miżata għadha $10.

"BELOVED CONVICT" – *ktieb ġdid ta' Lou Drofenik*

Fil-laqgħa ta' Jannar kien hemm ħafna li attendew u qraw xi xogħol tagħhom jew ta' kittieba oħra, fosthom Joe Camilleri, Maria Catania, Dr Lou Drofenik, Michael Xuereb, Dr Victor Sammut u Joe Bonett. Fl-istess lejla, Dr Lou Drofenik ġiet mistiedna biex tkellimna fuq il-ktieb ġdid tagħha, *Beloved Convict*, li ġie mniedi f'laqgħa tal-Għaqda Storika Maltija, it-Tnejn, 21 ta' Frar mill-Prof. Maurice Cauchi. Hija qaltilna li l-istorja titratta fuq żagħżugħ li fl-1920 kien ġie kkundannat għal mewt talli kien għerreq vapur tiegħu, imma s-sentenza inbidlet u minflok ġie mibgħut l-Awstralja. Hija qalet li dan ir-rumanz huwa storja vera mħallta ma xi ftit immaġinazzjoni.

Parti minn dawk li attendew għal-laqgħa

Jikteb il-Kavallier Joe M. Attard, mir-Rabat, Għawdex:

ANTON BUTTIĠIEĠ — il-Poeta tan-Natura — Mitt Sena minn Twelidu

Il-Poeta Anton Buttiġieġ twieled il-Qala Għawdex fid-19 ta' Frar tas-sena 1912 u miet fil-15 ta' Mejju tas-sena 1983. Huwa rċieva l-ewwel tagħlim tiegħu fl-iskola primarja tal-Gvern u wara fis-Seminarju t'Għawdex. Wara hawnhekk huwa kompla l-istudji tiegħu fil-kulleġġ ta' San Alwiġi. Fl-Universita` Rjali ta' Malta, Anton Buttiġieġ kiseb il-B.A. fl-1934, u sitt snin wara, sewwa sew fis-sena 1940 huwa kiseb il-lawrja ta' Avukat. Iżda Buttiġieġ ma waqafx hawn imma baqa' miexi 'l quddiem fl-istudji tiegħu u rebaħ għadd ta' scholarships f'Universitajiet barra mix-xtut tagħna fejn kompla jikseb tagħlim kbir.

Fi żmien it-tieni gwerra, jiġifieri bejn is-snin 1939 –1945, Anton Buttiġieġ insibuh iwettaq servizzi fil-Korp tal-Pulizija fil-Fergħa tal-Kontroll tal-ikel. Wara li spiċċat il-gwerra, huwa serva bħala Relatur tar-rapporti legali tat-Times of Malta. Ftit taż-żmien wara, Anton Buttiġieġ inxteħet għall-Politika fi ħdan il-Partit Laburista. Il-kitba iżda minn dejjem kienet għal qalbu; kien għalhekk li fl-1959, insibuh jokkupa l-kariga ta' Editur tal-ġurnal Voice of Malta. Għamel żmien Ministru tal-Ġustizzja u Deputat Kap tal-Partit Laburista.

Is-sehem tal-Poeta Anton Buittiġieġ fil-qasam Letterarju Malti ma hux wieħed żgħir. Huwa kien l-ewwel Segretarju tax-Xirka tat-Tixrid tal-Ilsien Malti. Kien wieħed mill-ewwel imseħbin tal-Għaqda tal-Malti msejħa "Universita`" kif ukoll membru attiv tar-"Royal University of Malta Literary Society". Kiteb bosta poeżiji fl-Organu tal-Għaqda 'Il-Malti' u f''Leħen il-Malti'.

Anton Buttiġieġ huwa poeta ta' stil sempliċi u ta' immaġinazzjoni qawwija. Il-poeżiji tiegħu dehru f'bosta rivisti u ġurnali. Fis-sena 1945 huwa ħareġ għad-dawl ktieb bil-poeżiji jismu "Mill-Gallerija ta' Żgħożiti", u erba' snin wara, fl-1949, ippubblika ktieb ieħor tal-poeżiji bil-Malti li jġib l-isem ta' "Fanali bil-Lejl". Anton Buttiġieġ huwa wkoll il-kittieb ta' "Ejjew Nidħku ftit", ktieb ta' epigrammi. Hawnhekk Buttiġieġ juri ħila u teknika kbira u l-kelma ma joqgħodx jomgħodha. Araw x'jidhrilkom minn dan l-epigramm:

X'qal Monsinjur Saydon

Il-qassisin bejniethom qatt ma qablu
fil-għomor tagħhom minn bdew jeżistu
ħlief darba biss: meta huma xlew u qatlu
lill-Iben t'Alla: Sidna Gesu' Kristu!

(ikompli fuq wara)

Nixtiequ naraw aktar membri jissieħbu magħna. Jekk kull membru jħajjar lil xi ħadd tal-familja jew xi ħbieb li għandhom għal qalbhom il-lingwa Maltija, b'hekk inkabbru n-numru tal-membri tal-Grupp tagħna.

Anton Buttiġieġ kompla jippubblika iktar kotba ta' poeżiji u xi żmien wara ħareġ għad-dawl ktieb ieħor bil-poeżiji jismu "Qasba mar-Riħ" u ieħor "Il-Muża bil-Kimono". Ċert li ħafna mill-qarrejja li għandhom għal qalbhom il-Letteratura Maltija fuq l-ixkafef tagħhom jgħożżu wkoll il-ktieb tal-poeżiji li Buttiġieġ kien ħareġ f'għeluq is-sittin sena tiegħu, "L-Għanja tas-Sittin" mitbugħ mill-Klabb Kotba Maltin li stampalu wkoll il-ktieb "Il-Poeżiji Miġbura" kif ukoll it-tliet volumi "Mill-Album ta' Ħajti".

Bla dubju il-Poeżija hija tabilħaqq is-sejħa ta' Anton Buttiġieġ. Kerha kemm hi kerha l-ħajja, iebsa kemm hi iebsa triq ir-riġlejn għajjiena, għal Buttiġieġ hemm dejjem ħajja oħra u toroq oħra, id-dinja tal-immaġinazzjoni, li għalih hija l-Maqdes tal-Muża tiegħu, il-Maqdes tal-Għanja tan-Natura, mibdula u msebbħa bid-dawl ta' immaġinazzjoni mill-ogħla. Mhux ta' b'xejn lil Anton Buttiġieġ insibuh bħala l-Poeta Romantiku, il-Poeta tan-Natura. Għal kull min isib il-ħajja iebsa, Buttiġieġ huwa l-Imgħallem li għandu f'idejh il-muftieħ tal-Palazz tal-ħolm. Ma' kull pass, l-immaġinazzjoni tinsiġlek tapit taħt riġlejk u mal-ħitan, tperriċlek l-arazzi u fuq rasek tibnilek koppla ta' ħdura. Din hija l-ħajja romantika ta' Anton Buttiġieġ . Il-ħlejjaq sbieħ li Buttiġieġ iżomm madwaru huma l-ħlejjaq tal-art; is-siġar u l-bhejjem. Xhieda ta' dan kollu huma xi ftit mis-suġġetti tal-poeżija tiegħu, bħal ngħidu aħna: Ranċis, Iċ-Ċentifolju, L-Ajkla, Iċ-Ċerv, Il-Ħażna tal-Peprin, Ir-Riħ, Il-Bnazzi, u bosta oħrajn. Is-safar ukoll nebbaħ lill-poeta tagħna f'uħud mill-isbaħ poeżiji tiegħu. "Il-Għanja taċ-Ċaċlieq" hija sinfonija mill-aqwa ta' dal-poeta Għawdxi bħalna. Kienet għajn f''Palazzo Pitti' ħdejn ix-xmara Arno ġo Firenze, li wasslet lill-poeta biex jinseġ versi hekk sbieħ.

Jekk inħallu n-Natura, insibu li l-Poeta ma jifridx il-Poeżija mill-Ħajja u lanqas il-Ħajja mill-Poeżija. Il-Poeta stess jgħidilna: "Jiena għint lili nnifsi ngħix il-ħajja u rrid ngħin lilkom ukoll billi nkebbsilkom ftit tad-dawl minn fuq il-muntanja tal-Muża. Mhux hekk forsi jagħmel 'Majsi' li ta' kull fil-għaxija jdawwal it-treqat mudlama! Majsi u l-Poeżija jagħmlu l-istess xogħol. Dan huwa l-ħsieb li l-Poeta jfissru tant tajjeb f'waħda mill-aqwa poeżiji tiegħu "Il-Kebbies tal-Fanali".

Anton Buttiġieġ huwa espert ukoll f'xorta oħra ta' kitba. Qiegħed nirreferi hawnhekk għal 'Ballata' -- poeżija twila li tirrakkonta xi ġrajja. Mill-pinna tiegħu kienu ħarġu żewġ ballati sbieħ bil-Malti, waħda dwar l-Assedju l-Kbir u l-oħra dwar l-Assedju t'Għawdex.

Minn dan kollu naraw li l-Muża, li l-Poeżija ta' Anton Buttiġieġ hija festa ta' Nirien, dawk in-nirien ta' ġiġġifogu nhar il-lejl ta' festa fl-irħula tagħna meta s-sema Malti jiżgħed b'sufarelli u murtali tal-ftuħ, is-seba' kuluri tal-qawsalla – ta' ġawhar jaħraq – fantasija ta' nirien. Il-poeżija tal-Poeta Għawdxi Anton Buttiġieġ, magħruf f'raħlu bħala Toni tal-Baħri, li min jaf kemm terraq ħafi jew bis-sandli mill-Qala għas-Seminarju fir-Rabat (Victoria), hija wkoll fantasija ta' nirien fil-Letteratura Maltija.

Xtaqt issa naqsam magħkom il-poeżija, li għadni naftakarha bl-amment u li min jaf kemm fissirtha lill-istudenti tas-sekondarja meta kont għadni għalliem, "Il-Kebbies tal-Fanali", poeżija tant sabiħa ***(fuq il-lemin)***.

Xtaqt nersaq lejn tmiem dan il-profil dwar dan il-Poeta Għawdxi billi nislet poeżija oħra li huwa kiteb ta' Għawdxi li hu, li jaf it-tbatija li l-Għawdxin iġarrbu ġejjin u sejrin lejn Malta b'mod speċjali l-bdiewa li jbakkru biex jieħdu l-prodott tagħhom lejn il-gżira oħtna. Apprezzaw ftit is-sengħa u l-ħila tal-poeta fil-poeżija tiegħu "Id-Dgħajjes tal-Latini" li llum sfortunatament qed jgħibu minn fostna jekk mhux diġa` sparixxew.

Il-Kebbies tal-Fanali

Kull fl-għaxija
Kif mal-għabex
Tnin u tmut saħħet il-jum,
Jiġi Majsi bis-sellum,
U jixgħelli taħt it-tieqa
Fanal ċkejken
Li tal-lejl itaffi d-dieqa.

Saħħti wkoll
Qed inħossha tmut kuljum;
Iżda msejkna l-Poeżija
Kull fl-għaxija,
Dlonk tixxabbat mas-sellum,
U ġo qalbi
Tixgħel naqra ta' fanal
Illi jtaffi ftit tad-dieqa sa ma jmut ta' ħajti l-fdal.

Alla ħares ma kienx Majsi
Illi jagħmel ftit tad-dija;
U ma' Majsi -- Alla ħares –
Ma kenitx il-Poeżija.

O dgħajjes tal-Latini, kif il-għodwa
Tiftaħ tal-kampanella warda warda
Fuq ħajt il-ġnien b'idha tad-dawl u tqassat
Ta' ġmiel rużarju,

Minn ġewwa d-daħla tal-Imġarr kennija
Kontu toħorġu waħda wara l-oħra,
Bl-agħjat tal-bdot u tal-baħrin żagħżugħa
Mal-arbli mxabbta,

Jifthu għar-riħ tal-Majjistral mill-poppa
Tirkett fuq l-arblu ta' quddiem, majjistra
Wara, wil-qlugħ iż-żgħir tal-pallakkun
Barra mill-pruwa,

W erħilkom tiġġerrew għal ħdejn Kemmuna,
Bil-pika ma' xulxin min jasal l-ewwel
Il-Port il-Kbir; u hemmhekk tħottu l-għelejjel
Tal-art Għawdxija.

O Dgħajjes tal-Latini, darba għal dejjem
Għebtu minn Għawdex, sew bħal qatgħa gawwi
Li taru 'l bogħod 'il bogħod f'ibħra xemxija
U nsew il-bejta.

Li darba bejtu fl-għerien tal-Fliegu
U fuq ġwenħajkom bojod is-sbuħija,
Tad-daħla tal-Imġarr ħelwa Sultana,
Taret għal dejjem.

State Government Victoria
Department of Premier and Cabinet
OFFICE OF MULTICULTURAL AFFAIRS AND CITIZENSHIP
Proudly supported by the Office of Multicultural Affairs and Citizenship

BOV
BANK OF VALLETTA p.l.c.
Uffiċċju Rappreżentattiv:
16 Watt Street, Sunshine 3020
Telephone: 9311-3222